

REVISTA ORĂȘTIEI

ABONAMENTELE:

Pe 1 an 3 fl.; pe 1/2 an 1 fl. 50 cr.; pe 4 luni 1 fl.
Pentru România și străinătate 10 fr. la an.
Manuscripte nu se înapoiază. — Scrisori nefrancate
nu se primesc.
Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă

EDITOR AL FOII:

Aurel Popovici-Barcianu, director.

PROPRIETATEA

Institutului tipografic „Minerva” în Orăștie.

INSERTIUNILE:

Un șir garmond prima-dată 7 cr., a 2-a oară
5 cr., a 3-a oară 3 cr. și timbru de 30 cr.
Atât banii de abonament cât și pentru inserțiuni, sînj
a se trimite la adresa: „Minerva” institut tipografic
în Orăștie (Szászváros).

Organisația noastră politică.

În numărul nostru din 3/15 Aprilie a. c. am semnalat răspunsul dlui adv. din Lugoj C. Brediceanu, dat la câteva întrebări ce-i adresase ziarul kossuthist «Egyetértés» în chestia atitudinii noastre politice. Cuintesența acestui răspuns, pe cum se știe, era, că despre o acțiune politică a Românilor nu poate să fie vorba până la o restituție în integrum a partidului național român de către guvernul maghiar.

În același articol al nostru am reprobat, că »Tribuna» din Sibiiu, ce se pretinde organ acreditat, autorizat și imaculat al partidului, se indentifică întru toate cu spusele dlui Brediceanu, pe temeiul că ar vedea reoglindate într'însele vederile sale și ale întregului partid.

Revenim acum asupra acestei chestiuni, fiind ea înainte de toate principiară și prin urmare cere o lămurire desăvârșită. Dar' revenim mai ales pentru că e o chestie ce se referă la organizația noastră politică, asupra căreia e timpul suprem să discutăm cu toată franchețea, dacă e să nu mai lăsăm în zăpăceală poporul nostru. Și ținem să spunem confrăților dela celelalte ziare cari consecuent evită a se ocupa de chestiunea organizației noastre politice, că se abandoneze odată terenul luptelor personale și al pasiunilor particulare și să se nisuiască a spulbera ceața și nedumerirea în care suntem învăluiți dela 1894 încoace, de când a fost oprită funcționarea partidului nostru național.

Trebuie înainte de toate să se stabilească cu toată certitudinea, dacă mai avem noi organizație politică sau nu; dacă mai avem partid național și comitet în viață; dacă am recunoscut sau nu de legale ordinațiunile lui Hieronymi?

Asupra acestora trebuie să se facă lumină clară, căci atunci cu toții ne vom înțelege situația în care ne găsim. Sau că am recunoscut îndreptățirea ucuzurilor bașibozucești și atunci nu suntem organizați, n'avem conducători, n'avem comitet și o acțiune politică nu suntem în drept a le pretinde; sau e adevărat contrarul, și atunci suntem în drept a pretinde, ca partidul și comitetul să se afirme, să se opună ordinelor ilegale și să ducă înainte lupta sfântă.

Prima teză și-a avut dintr'u început aderenții sei. Un grup de fruntași români, dintre cari și dl Brediceanu, au recunoscut întotdeauna legalitatea ordinului de desființare a partidului național român și pretextând veleități constituționale, s'au abținut consecuent dela acțiuni politice ce i-ar fi pus în conflict cu ordinațiunile ministeriale. Atitudinea dlui Mocionyi și a aderenților d-sale față de conferința alegătorilor români din 28 Noemvrie 1894 și pretențiile d-sale privitoare la schimbarca frontului politic au dovedit atunci clar, că dēnșii nu vor să se opună acelei ordinațiuni, ci așteaptă îndurarea guvernului și timpul oportun...

Cum priveau acești fruntași, pe atunci ziși oportuniști, situația noastră politică, creată prin Hieronymi, se vede din memorabilele enunțațiuni făcute în nrul 253 al »Dreptății» din 1895. Eată ce scria organul dlui Mocionyi și Brediceanu:

»Ca partid român-național, cum eram, suntem de fapt disolvați; comitetul nostru național ca atare cu aceleași misiuni și cu aceeași autoritate, de fapt nu mai există; de convocarea unei conferințe generale electorale a delegaților nu mai poate fi nici vorbă. Organizarea generală a partidului nu mai există aievea, ci numai în închipuirii... Conducători? Frumos nume, falnic nume! Cei-ce-l poartă au tot dreptul de-a se mândri cu el. Dar' cine li-l'a dat? Cum și când li-s'a dat acest nume? Nu-i știm cine sunt, ce sunt ei?... Recunoaștem că am avut delegați la cunoscutele conferințe din Sibiiu, că adunarea generală avea un »comitet» ales din sinul seu, care — »conducea». Dar' aceste corporațiuni azi au încetat de-a mai exista de fapt și în mod legal. Cei ce conduceau în calitate de comitet, nici n'au fost, nici nu pot fi conducători români, conducători ai națiunii».

Ear' când în 14 Octomvrie 1896 s'a hotărît la Sibiiu ținerea unei conferințe electorale, oamenii dlui Mocionyi au refuzat a lua parte la întrunirea confidențială a celor 35 fruntași români, invocând aceleași argumente. Și »Dreptatea», punând »bâha», a precisat astfel argumentele lor:

»Lupta noastră națională fiind legală, trebuie să privim ca postulat al legalității respectarea chior și a ordinațiunilor ilegale, pe cât timp aceste au formă legală și emanează dela for competent și până când ele nu vor fi scoase din vigoare pe cale legală.»

În aceste e mărturisită fără încunjur, ba chiar cu o nuanță de cinism, părerea unor fruntași, odinioară angajați și ei în lupta partidului, față de ordinul de disolvare. În firul acestei păreri noi am recunoscut necondiționat legalitatea ordinațiunii, recunoaștem că n'avem comitet, n'avem conducători.

Resultă de aici, că dl Brediceanu a procedat consecuent și a interpretat vederile unei grupări întregi, când a făcut lui »Egyetértés» cunoscuta declarație, prin care face dependentă ori-ce acțiune politică a Românilor de o restituție în integrum.

Se impune însă întrebarea, dacă și »Tribuna» din Sibiiu, care pretinde a exprima nu numai vederile celor grupări în jurul ei, ci ale întregului partid național, dacă și »Tribuna» a fost consecuentă, când s'a identificat cu acea declarație?

Și aici trebuie să fim sinceri, pentru-ca să vedem dacă și are și a doua teză aderenții sei, dacă au existat de fapt și fruntași cari n'au recunoscut legalitatea ordinațiunii de disolvare și cari în consecință, s'au afirmat ca partid și comitet.

La aparentă »Tribuna» a comis o vedită inconsecvență, când a acceptat punctul de vedere al dlui Brediceanu, care culminează în a pune »bâha». Pentru-că »Tribuna» nu odată a combătut și declarat de ilegale faimoasele ucuzuri și a îndemnat la călcarea lor,

precizându-și o tactică cu totul deosebită de a grupării dlui Mocionyi.

Am zis numai la aparență, căci în realitate nu este așa. Bărbații grupați în jurul »Tribunei» în fond n'au putut face nimic pentru afirmarea partidului și a comitetului, nu s'au putut impune prin acțiuni, cari să fi arătat în mod practic ilegalitatea ordinului de disolvare. În loc de-a face o concentrare, »Tribuna» și ai sei sunt veseli că pot exista așa cum sunt, o fracțiune apartă, pe cum a caracterizat-o »Dreptatea». Și mai mult ca or-își-ce vorbește faptul, că această fracțiune nu mai lucrează ca comitet național, ci ca un simplu consorțiu pe acțiuni, care înaintea lumii n'are nici o importanță politică.

E știut doar', că toate actele publice, fie ele emanate dela presidiu, fie dela însuși acest consorțiu, nu mai poartă semnatura oficială. Atât »Manifestul» din Februarie 1896, cât și »Convocarea» dlui Rațiu din Maiu și din Octomvrie aceluiasi an, nu poartă calitatea sau titlul oficial al semnatarilor, ceea-ce lipsește aceste acte de însemnătatea lor politică.

Aceste două împrejurări deci, faptul că cei șapte inși rămași în jurul dlui Rațiu nu mai girează în calitate de comitet național și nici a se afirma și a restabili acțiunea politică a partidului național n'au fost în stare, ne face să credem, că »Tribuna» n'a fost inconsecventă, ci absolut sinceră, când a acceptat punctul de vedere al dlui Brediceanu. Și unii și alții stau pe aceeași basă față de ordinea lui Hieronymi, numai că unii o spun verde, ear' alții indirect, dar' tot o spun.

Deci care este situația noastră politică în cele ale organizației noastre?

În urma celor spuse de dl Brediceanu, care a tălmăcit desigur opinia tuturor amicilor sei politici și în urma declarației »Tribunei», care spunea că exprimă vederile întregului partid, situația se presintă de așa, că organismul nostru politic, care în lungul șir de ani ai existenței sale a dat roade enorme, este desființat, că partid și comitet nu mai există și că ori-ce acțiune politică a noastră depinde de grația guvernului maghiar, căruia i-s'a recunoscut dreptul de-a ne disolva și care singur ne mai poate aduna.

Asupra acestei situațiuni, ne vom pronunța în numărul viitor.

Ținerea Congresului național bisericesc, convocat pe Duminecă, 28 Maiu n. a. c. la Sibiiu, a fost încuviințată de M. S. Monarchul.

I. P. S. Metropolitul Mihályi, după-cum scrie »Unirea», a făcut pașii de lipsă la guvern, ca să se retragă condițiile umilitoare și deositoare, pe lângă care dispuseseră a se împărți ajutorul. La cas că guvernul nu se va învoi, clerul și poporul bisericii gr.-cat. își va ști face datoria.

In statutul pentru autonomia catolică s'a virit un nou paragraf, în înțelesul căruia, dacă scaunul arhiepiscopesc și metropolitan romano-catolic (?) de rit grecesc al Albei-Iuliei devine vacant, așternerea candidaturii la Maiestatea Sa se face după praxa

în vigoare prin președintele consiliului de direcțiune, ear' numirea regească se anunță consiliului de direcțiune.

Cu un cuvânt biserica gr.-cat. se consideră de Ungurii rom. cat. ca un apendice al bisericii lor. Ei recunosc numai un scaun metropolitan romano-catolic de rit grecesc al Albei-Iuliei, ear' nu o provincie metropolitană română gr.-cat.

Acesta este cel din urmă atentat ce se poate da bisericii rom. gr.-cat.

Crisă. S'a crezut la venirea lui Széll la putere, că dînsul va putea mai ușor ajunge la o stabilire a pactului vamal și comercial între Ungaria și Austria. Cele-ce se petrec însă de present între cele două guverne ale țerii, dovedesc contrarul. Conte Thun ține morțiș la punctul seu de vedere pe care el se razimă, cu atât mai virtos, că opinia publică din Austria îl spriginește întru aceasta. Széll asemenea nu voește să cedeze nimic din formula sa. Situația este deci cât se poate de gravă. Ori unul ori altul trebuie să se ducă. Au recurs însă la ultimul remediu. S'a cerut în această privință cuvântul Coroanei. Până de present nu știm încă care este sfîrșitul.

Școale închise. Ministrul Wlassics a închis toate școalele comunale din Iabuca, com. Torontal. În locul lor va deschide cu începutul anului viitor școale de stat, cu limba de propunere maghiară.

Din România.

Ziua de 10 Maiu v. s'a sêrbat și anul acesta cu pompa cuvenită în întreagă România, fiind ea aniversarea încoronării Domnului Carol de primul Rege al țerii.

Eată ce scrie »Drapelul» din acest prilegiu. Nu există zi mai scumpă Românilor decât ziua de 10 Maiu. Ea evocă trei date mari în istoria noastră contemporană. În ziua de 10 Maiu 1866 a intrat în capitala țerii Principele Carol de Hohenzollern pentru a lua în mână destinele poporului românesc, popor renăscut, care își punea în El speranțele într'un viitor de prosperare și glorie.

Aceste speranțe nu l-au înșelat. După 10 Maiu 1866 a urmat 10 Maiu 1877, declararea independenței noastre, emanciparea noastră de sub jugul unei vasalități seculare, ridicarea României la rangul de stat stăpân pe destinele sale. Și România nu s'a oprit în acest mers ascendent. La 10 Maiu 1881 s'a proclamat regalitatea, România a pus pe fruntea Suveranului ei coroana de oțel câștigată pe câmpiile Bulgariei cu o bravură și un entusiasm patriotic, pe care Europa întreagă le-a admirat.

Marea generație care a conceput ideea unei dinastii străine nu s'a înșelat în prevederile ei. Sub regimul acestei înguste dinastii și sub regimul constituției liberale căreia aceeași generație l'a pus temelile, România a pășit mereu înainte pe calea progresului și a civilizației, și a ajuns să ocupe un loc de onoare între națiunile Europei.

Ziua de 10 Maiu evocându-ne aceste scumpe amintiri, trebuie deci să ne încălzească inimile de dragoste și recunoștință către acela, căruia se datorește în primul rînd situația actuală a României; ear' pe de altă parte trebuie să ne inspire respectul constituției liberale sub regimul căreia a fost cu puțință ridicarea noastră la rangul de stat autonom și respectat.

Cătră preoțimea română.

Dela un țeran fruntaș, primim următoarele șire adresate preoțimii române:

Părinților! cu ceea-ce voiu să scriu, nu am de cuget a da sfaturi, nici a învăța pe cineva sau a-mi arăta puțina știință, ci scriu aceste șire numai din dragostea ce o am cătră popor.

Pentru-ce se aude ici și colo vorbind rău despre preoți, judecând poporul pe judecători? Ce e cauza? Sau doară poporul nostru a ajuns a nu-și mai prețui pe părinții și sufletești? Nu, asta nu se poate. Ci cauza este, că în multe părți preoții trăesc de tot stăini de credincioșii lor. În loc ca cu blândeță și cu cinstea convenită să umble unii preoți cu poporul din care și dinșii fac parte, aceia îi amenință și batjocuresc, așa că sădesc prin asta într'inșii ură și dispreț, și apoi înzadar le sunt toate căciulirile, căci poporul numai de silă îi mai stimează. În unele locuri preoții merg atât de departe, încât se lapdă cu totul de popor, și nu au alt scop decât să se înavușască, apoi de popor nici grije nu au. Acestora le zice poporul: Părinților! Nu poftiți avuția de aur ce curgel! Voi sunteți fiii celui de sus, de El sunteți dați poporului și deci trebuie să-l iubiți, să-l deșteptați și să-l luminați ochii minții. Poporului sunteți dați, el vă și susține din ale lui și ale lui D-zeu, nu vă lăpădați de dinsul, nu-l părăsiți, ci cu dinsul împreună țintiți într'acolo, ca nu numai voi prin popor să scăpați de sărăcie, ci cu popor cu tot. După fapte bune se prețuesc oamenii, ear' nu după averi.

În jurul lui rămâneți și-l deșteptați, că dacă e urit și înegrit trupul, oare cum e sufletul? Voi sunteți sufletul, poporul e trupul, și dacă acestea se vor urî una pe alta și va lucra una contra alteia, ce va fi?

Nu vă retrageți numai la serviciul divin, căci cauza poporului român e cauză sfântă, pășiți înainte, luminând turma concrezută vouă, ca să nu vă învinească odată dreptul judecător, când vă va întreba: »Până unde ați ajuns cu turma?» ci să puteți răspunde cu sufletul liniștit: »Părinte atotputernic, ne-am făcut întru toate datorința!»

Ridicați-vă asupra tuturor intereselor individuale și de partide și fiți totdeauna trezi la glasul națiunii, la glasul poporului, care este al lui D-zeu, căci numai atunci vor veni Paștile așteptate, când și poporul român să învieze din mormânt. Numai așa se va putea afla calea, care se neșcoată din sărăcia și din întunerecul, în care ne aflăm.

G. Stoica.

Un pas înainte.

Cu bucurie trebuie să constat de astădată, că articolul publicat în nrul 17 al »Revistei Orăștiei» privitor la înființarea unei Reuniuni de meseriași, a aflat răsunașul dorit.

Pe Dumineca trecută, la 11 ore a. m., dl protopop V. Domșa din loc, a conchemat la o conțelegere confidențială, în sala școalei gr-or. vre-o câțiva măiestri români, cărora li-a descris însemnătatea astorfel de Reuniuni, cum sunt ele la străini, ba chiar și la Români în vre-o câteva orașe, și că ar trebui, ca în tot orașul, unde se află meseriași români într'un număr mai însemnat, să înființeze câte o Reuniune.

A zis că d-sa, ca părinte sufleteș, dorște din toată inima înaintarea tuturor credincioșilor și pe toate căile, și deci și a meseriașilor de sub păstorirea d-sale.

A spus numărul cel mare al meseriașilor din Orăștie, cari întruniți cu toții la un loc, ar putea săvârși fapte folositoare pentru ei îndeosebi, și totodată și pentru neam. Chiar și învățacei români, zice d-sa, avem peste 50, la diferite meserii, cari eliberându-se, și neavând nici un loc comun de întrunire, se perd apoi printre străini.

Roagă pe cei de față să stăruie din puteri pentru înființarea Reuniunii, căci numai astfel vom putea impune străinilor, că suntem conștii de chemarea noastră, și numai prin aceasta ne vom putea ridica la vaza ce ni-se cuvine. Toți cei de față au promis că-și vor da tot spriginul pentru înființarea cât mai de grabă a Reuniunii, și au dat mulțumită dlui protopop pentru spriginul ce cu atâta bunăvoință ni-l dă pentru realizarea acestei necesități.

Pe ziua primă de Rusalii s'a statorit o adunare a tuturor meseriașilor din loc, ear' dnii Vasile Domșa și Petru P. Barițiu, care a dat ideea înființării, au fost însărcinați, ca până la acel termen să compună un proiect de statute, care să se cetească apoi și deșbată de cei de față și să se trimită înaltului minister spre aprobare.

Rugăm deci pe inteligința română din loc, ca să ne steie într'ajutor întru toate câte se recer la această întreprindere, ear' pe meseriași, ca nici unul să nu lipsească a se face membru al acestei Reuniuni.

Incheiu, dorind ca primul pas înainte să aibă efectul dorit de toți, și ca pe prima zi de Rusalii să ne vedem din nou întruniți cu toții în sala școalei române gr-or. din loc, pentru-ca în conțelegere unii cu alții și în comună lucrare, să facem aceea, ceea-ce de mult ar fi trebuit făcut.

La revedere, traților meseriași! B-r.

CORRESPONDENȚA

Câmpul-Pânii, Maiu 1899.

Dle Redactor!

Am cetit adese-ori în foaia noastră »Revista Orăștiei» și am înțeles și dela alții, cari cetesc alte foi, că conducătorii noștri falnici de odinioară acum tot mai mult s'au învățbit între sine, ne mai putându-se înțelege asupra direcției ce trebuie urmată, pentru a duce lupta la isbândă. Știu și aceea, că Români suntem un popor de peste 3 milioane suflete, cari locuim în această țeară. Mă cuget deci adeseori asupra acestui lucru. 3 milioane de Români, în cari bate aceeași inimă și sunt conduși de același cuget, ce nu ar putea face astăzi? Mari lucruri ar putea săvârși acești oameni, dacă și-ar înțelege cu toții chemarea lor. Dacă ar putea ei învăța din pășania bătrânilor, dacă ar înțelege, că numai ținând una se pot ferici, astăzi neamul nostru nu ar fi așa des lovit și batjocurit. Imi aduc aminte de un părinte înțelept, care aflându-se pe patul morții, a chemat la sine pe fiii și, și le-a dat un mănunchiu de nuiele, ca să-l rupă. Feciorii se opintiră, dar' nu-l putură rupe. Atunci tatăl a deslegat mănunchiul de nuiele, a dat câte una fiilor și, cari apoi le-au și rupt fără greutate. Atunci le zise: Vedeți dragii mei, de veți fi una, de veți ținea laolaltă în bine și în rău, atunci veți fi fericiți și dușmanii voștri nu vă vor putea învinge. Indată însă ce vă veți despărți deolaltă și nu vă veți ajuta unul pe altul, va fi vai și amar vouă, căci dușmanii fără greutate vă vor putea frânge.

Nimic mai adevărat decât aceste cuvinte părintești.

Aș dorî deci și eu din inimă, ca astfel să porceadă și conducătorii noștri, căci noi atunci cu toții îi vom urma.

Le-am dat adeseori dovezi, că ori-unde ne chiamă, pentru lucruri ce sunt în folosul nostru, acolo cu mic cu mare am luat parte, și din cele mai mari depărtări.

Nici când noi sătenii n'am fost mai îngrijați de ziua de mâne ca acum, nici-odată simțul de naționalitate, simțul de românism n'a fost mai mare ca acum în poporul nostru, dar', durere, căci pe când poporul începe a se cunoaște, începe încetul cu încetul a-și pricepe chemarea sa, pe atunci mulți din cei chemați a ne conduce și lumina, rătăcesc, părăsesc calea națională, se abat pe căi străine și periculoase. Va veni vremea, și nu este departe, când le vom cere seama, și atunci amară le va fi răsplată.

O plângere.

În 22 l. c. s'a înfășoșat în redacția noastră țeranul Nicolae Oancea, de loc din Geoagiu, dar' de prezent locuitor în Orăștie, și ni-s'a plâns, că având lipsă de cartea de botez, s'a dus la dl Daniil Pop, preot în Geoagiu-Suseni, și s'a rugat să i-o facă. Dl preot neaflându-l în protocol i-a făcut numai o adevăriniță dar' — ungurește, ceea-ce pe bietul țeran l'a foarte indignat.

Cetitorii foii noastre își vor aduce aminte, că nu demult dl Daniil Pop a mai extradat o carte de botez în limba — maghiară, pentru care faptă nedeamnă a și fost făcut atent. D-sa s'a rectificat întrucâtva prin o corespondență, ce am publicat-o în nrul 14, și prezentându-se în persoană la redacțiune, a promis că așa ceva nu va mai săvârși. Ne-am bucurat de aceasta. Dar' eată că promisiunea nu s'a împlinit, și bucuria ni-a fost zadarnică.

Dăm și de astă-dată textul maghiar al adevăriniței, precum o numește d-sa.

Sz. 37—1899

Házassági ügyben bélyegmentes.

par.

Tanúsítvány.

Aliolt lelkészi hivatal hitelesen bizonyittatik, hogy állítólag Algyógy-felfalusi született Óncea Nicolae Algyógy-felfalusi születési anyakönyvben egyáltalában elő nem fordul és így annak utóánya könyvvezére szükségessé vált.

A gr. kel. lelkészi hivatal.

Algyógy-Felfalun 1899 május 21-én.

Daniil Pop,
preot gr-or.

Va să zică dl preot Pop continuă cu extradarea cărților de botez în limba — maghiară.

Deosebirea este numai, că cu această ocaziune nu și-a schimonosit numele, ci și-l'a scris românește.

Mă mir de popa ăla, a zis țeranul, cum de mai cutează să scrie ungurește, căci știu și eu că a mai fost odată pus în foaie. Și nu pricep ce rîndueală poate fi și acolo, ca să nu mă afle pe mine în protocol.

Rău s'aude, rău se vede, dlor, dacă popii noștri nu vreau să mai știe de limba noastră. Ce știu eu ce mi-a scris dinsul aci. Poate fi ceva, că o să mă trezesc că mă mai și înțuie.

Eată, dle preot Daniil Pop, părerile poporului despre preoții cari nu-și fac datorințele de Români. Și poate-că mulți vor mai fi încă cărora li-ai extradat astfel de cărți.

Când vor avea oare știșit aceste fapte de condamnat?

FOIȚA „REVISTEI ORĂȘTIEI“

Amintiri din Karlsbad.

(Urmare și fine.)

Locuitorii din Karlsbad partea cea mai mare sunt numai proprietari de case, și aceasta înseamnă mai mult decât a avea ori ce altceva, căci a fi proprietar de case în Karlsbad mai ales la poziție bună, înseamnă a fi posesorul a câtorva sute de mii, pentru-că casele aduc o chirie cum rare locuri se poate avea. Însă pe lângă tot binele ce-l au cei din Karlsbad și la ei sunt neajunsuri. Când timpul ploios durează mai mult, ceea-ce nu e tocmai rar, atunci riul Tepl se umflă și părăsindu-și alvia inundează frumoasele strade asfaltate și crește încât ajunge uneori și până la etagiul prim, cum a fost în 1891 cauzând astfel pagube de milioane de fl. Vorba: în tot binele este și ceva rău.

Esșind din oraș, ori unde te întorci jur împrejur, peste tot locul dai de promenade frumoase în lungime de sute de kilometri cu feluri și feluri de statue și monumente așezate întru aducerea aminte a deosebitelor persoane. Afi prin munți ospetării pentru recreare, apoi turnuri pentru privire în jurul îndepărtat și încântător. Așa e în apropierea orașului turnul de pe înălțimea »Franz Iosef» ș. a. Fără îndoială cel mai frumos dintre aceste este »turnul Stefaniei» zidit la 1889 pe munții »Ewig Leben» (vieața vecinică) cam 2 ore departe de oraș. În vârful acestui turn se află un telescop, cu ajutorul căruia te delectezi în cele mai frumoase pasaje ale naturii, vezi comune îndepărtate și un asemenea turn în depărtatul Marienbad. Cu un

cuvânt frumșeți peste frumșeți, ear' dacă cineva e un tourist înfocat, aci poate să-și facă cheful pentru-că zi de zi află ceva nou și interesant.

*

Excursiuni mai îndepărtate se fac de regulă la: Marienbad la Giesshübl, la Franzensbad etc... tot locuri de cură cu ape minerale. O asemenea excursiune am făcut în una din zile la Giesshübl. Apa de Giesshübl cred că e destul de cunoscută, o cunoșteam și eu și de aci dorul de-a cunoaște locul unde isvorește ea. Am plecat în număr de șapte, fără de a ne da seama pentru-ce, poate, fiindcă și zilele șapte erau peste zece din luna respectivă. Două venerabile matroane ocupă loc în fundul omnibusului ce l-a angajat, lângă dânsese două odrasle mai tinere, fiecare lângă tulpina sa.

Una era blondă copilă cu ochii albaștri visători, cu fața mai mult serioasă, dar' când suride o seninătate îi inundă fața cea atât de expresivă. Acest îngeraș răspunde la numele de...Tans... A doua e bruneta Xena cu ochi totdeauna căutători, ochi negri ca murele, ear' când își vorbește, o cunună de dinți albi strălucitori îi măresc farmecul.

De-a dreapta eu, de-a stânga Gogu-guralivul, ear' lângă el Franz al nostru. Toți sunt din »țeara liberă», numai eu și Franz din »țeara năcăjiților». Gogu duce tenorul conversației, el care a fost și la Paris, și va mai merge nu peste mult la expoșiția d'acolo, el nu mai dă rënd și la alții.

Franz al nostru deși nu e »d'ai noștri», dar' a căzut între noi ca Pilat în »Credeu», într'un limbagiu bănățesc rău exprimat, ceea-ce producea mult haz la cei din țeara liberă, devenise indispensabil pentru societatea noastră, căci doar' el era și »Hagi»,

căci făcuse voiagiul de nuntă prin Palestina, pe la Ierusalim și Vitleem, ear' acum ne spu-ne de colosalele »pyramide și obeliscuri» și alte minunății din Cairo în Egipt, pe cari tot cu acea ocaziune le vèzuse.

Noi ținem focul conversației, ear' visiutul pocnea din biciu și ne vedeam când pe murele unii deal, când coboram ear' la vale, o călătorie de tot frumoasă, tot prin pădure de brad, ear' prin pădure vedeai saltând căprioarele nefricoase și aproape domestice. Am ajuns în Giesshübl și fiindcă era tocmai timpul mesei, ne-am achitat pro primo de această dorință.

Gogu și Franz erau iubitori de pește și ca atari și-au comandat câte unul pe lângă »Braten»-ul ce a urmat. Toate au fost bune, dar' când se plecăm Gogu și Franz și-au achitat contul mesei cu câte șapte coroane, deși prânzul n'a prea fost luclic. Eu am scăpat cu mai puțin, nefiind iubitor de pește, damele asemenea fiindcă nu prea erau măn-căcioase.

Am ris mult de peștele cel atât de pipărat al prietenilor noștri. Gogu afirma că așa scump nici în Paris n'a mai plătit, ear' Franz spunea că în Cairo este pește destul și estin căci e acolea Nilul, ei, dar' naiba, că prin Giesshübl nu curge »Nil».

Am cercetat stabilimentul de cură de aci, care constă din vre-o 20 edificii și care este de toată frumșea. Poziția locului de tot încântătoare, un aer pe care dacă l'ar avea Karlsbadul ar putea fi încă odată așa de mândru, dar' durere, așa ceva în Karlsbad nu e.

Ne-am reintors din Giesshübl eară la Karlsbad pentru-ca să nu ne perdem cura ce trebuia să o facem la orele 5 p. m. Cu o oră însă totuși am făcut-o mai târziu. Am avut și zile ploioase când nu puteam face

nici excursiuni pedestre; atunci ne mărgineam la conveniri prin colonade și la soirele în cercuri restrinse.

Centrul acestora era mai ales la Madame P. și F. Aceasta din urmă avea închiriate două saloane pentru sine și fică-sa la »Zwei Monarchen» și aci se cânta musică: românească, nemțească, italiană, francesă etc.. deoare-ce atât Mme F. cât și fică-sa erau mari amatoare ale muziceii.

Umblaseră prin Italia, Germania, Francia, Helvetia și Grecia, cunoșteau renumitele locuri: Abbazia, Nizza, San Remo, Riviera, Palermo, Korfu etc.. și vorbeau perfect limbile: română, franceză, germană, italiană și greacă. Erau două suflete nobile, dar' bătute de soarte. Toate călătoriile le făceau din necesitate, căci mama, dar' mai ales fica era suferindă.

Toți am plecat deodată din Karlsbad, afară de Franz care plecase la Dresda în unele afaceri. La Praga, care seamănă mult cu Budapesta, ne-am abătut și am vèzut multe de toate, eu mi-am însemnat mai ales strada: »Wenzelsplatz», unde s'au încăerat în anul trecut Nemții cu Bohemii.

În Viena ne-am mai întâlnit, descinseseră la »Grand Hotel» de pe »Kärntnerring». Am fost împreună în »teatrul și opera de curte» ș. a. Aci am vèzut predându-se opera: »Die Afrikanerin», din care am auzit unele partii cântate în Sibiu odată, de distinsu artist cântăreț D. Popovici. — Consultaseră oșomitate medicală, pentru-ca să vadă întrucât s'au făcut progres în binele sanitar. Iarna spuneau că vor petrece-o în Grecia, ear' de acolo ne-am despărțit pentru de a ne mai revedea poate... nici-odată.

Nicu.

Reparați ce ați stricat.

Cu unele desvăliri drepte și obiective, publicate în interesul institutului »Ardeleana«, bageama am atins vanitatea directorilor »Ardeleniei«, mai bine zice a sateliților dlui director executiv, Dr. Ioan Mihu.

De astă-dată li-s'au schimbat rolurile: dl Dr. I. Mihu a devenit satelitul sateliților sei, și la pofta acestora, pentru-că în publicările premerse am tractat despre ei, s'a demis la un act nedrept, ba putem zice, că chiar — josnic, și anume:

Pentru-că eu m'am folosit, pentru a-i combate, de ospitalitatea »Revistei«, și pentru-că »Revista« se tipărește prin »Minerva«, »Ardeleana« n'a avut prin aceasta nici un conflict cu »Minerva«, și totuși »Ardeleana« respective sub masca ei — directorii, în frunte cu dl Mihu, ca director executiv, a avut cutezanța a detrage spriginul dat »Minervei« prin comande de tipărituri, până acuma, și a le comanda de aci înainte la o altă tipografie.

A manifesta o astfel de răutate în public, e o mare cutezanță!

E și mai mare cutezanță a aduce în conflict — folosindu-se în mod nefast numele cinstit al »Ardeleniei« — un institut de bani, susținut de clientelă românească, cu un institut cultural tot — românesc! Atunci când între »Ardeleana« și »Minerva« nici cea mai mică neînțelegere nu s'a ivit!

Deosebiri de păreri s'a ivit numai între mine și unii din direcțiune. Dar' repet și de astă-dată, că eu nu sunt »Minerva« și unii directorii orbiți de vanitate nu sunt »Ardeleana«.

Astfel de oameni, cari sunt lipsiți de ori-ce simț mai nobil pentru un institut cultural românesc, cari dacă ar putea l'ar călca în picioare, numai pentru-ca să fie răsunată vanitatea lor oarbă, trebuie reduși la adevărata lor valoare.

Astfel de indivizi, trebuie scoși și alungați din locurile onorifice, dacă nu-și recunosc păcatul, și nu-și pun la o parte vederile vanitoase, dându-și toată silința pentru a restabili buna înțelegere.

În prima linie declar acestea în fața dlui Dr. Ioan Mihu, căci dînsul este totum tactum între directorii »Ardeleniei«.

Dacă dl Mihu a aflat de bine a se elimina din clubul român, dacă a depus preșidiul Casinei, dacă a părăsit despărțământul »Asociațiunii«, dacă la congregațiunile comitatense nici-când nu ia parte, toate acestea cu mult mai înainte de cum au apărut desvélirile mele, va să zică, nu eu le-am provocat — și:

Dacă dl Mihu voește să-și concentreze (?) toată puterea numai pentru conducerea corectă, reală și zelosă (?) a »Ardeleniei«, nelucrând pe terenul cultural și politic-administrativ nimic, atunci pretindem cu tot dreptul dela dînsul, ca sub masca »Ardeleniei« să nu cuteze a ataca un institut cultural cum e »Minerva«, care încât i-au permis modeste puteri și-a dat totdeauna silința a sprigini și a servi intereselor »Ardeleaniei«.

Un om ca dînsul, care în acest jur a fost ridicat de toți fără excepțiune până în al 7-lea cer, să nu fie condus de vederi vanitoase, ci să se pună pe un pedestal mai înalt, și apoi să pună capăt la astfel de treburi rușinoase, dar' să nu le înceneze dînsul.

Fie însă sigur, că față de toate uneltirile dușmănoase și atât de regretabile, noi publicul român vom apăra »Minerva« cu toate puterile și lupta aceasta va fi stâncă, de care se va sdruncina nimbul d-sale, ce i-a mai rămas din timpurile trecute.

Și ca conducătorul »Ardeleniei« d-sa trebuie să știe, că stă sub controla noastră, căci și »Ardeleana« e a publicului.

În calitatea aceasta îl întrebăm deci, respective nu-l întrebăm, deoarece n'are obicei a răspunde, ci declar eu pe basa faptelor concrete, că:

La exarëndarea noului hotel splendid al »Ardeleniei«, interesele institutului nu s'au respectat;

Eu singur i-am dat posibilitatea ca pentru acest hotel să capete »Ardeleana« cu 550 fl. mai mare arëndă la an, sub cuvânt însă, că ofertul ar fi întârziat (?), nu l'a primit!

De întârziere însă nici vorbă nu poate fi, deoarece conclud valid dela o adunare generală validă, până azi în privința exarëndării încă nu este.

Zidirea aceasta, hotelul, va costa aproape la 80.000 fl. și arëndă e azi cu totul vre-o 2550 fl.

Pe lângă preliminarul aprobat de adunarea generală din 1898, ar fi costat numai 38—40.000 fl. și chiria ar fi fost pentru parterre 2200 fl., un cuartir în catul prim numai 400 fl. și localitățile »Ardeleniei« socotite numai cu 650 fl., cu totul 3250 fl.

Va să zică cu vre-o 30.000 fl. era zidirea mai ieftină și chiria totuși era cu 700 fl. mai mare ca azi!

Și-apoi, când vin eu acum și-i dau posibilitatea, ca să câștige la an cel puțin cu 550—600 fl. mai mult, respinge ofertul, sub falsul pretext, că ar fi întârziat!

Unde este dar' conștiințiositatea și interesul adevărat pentru lucrurile »Ardeleniei«?

Ori credeți, dl or »directori«, că cu pretarea unor comptabili, șicanarea și denunțarea amplotiaților »Ardeleniei« ați satisfăcut datorințelor direcțiunii?

Nu! Acestea le faceți numai din motiv, ca la ocazii binevenite să umpleți locurile lor cu — nepotism!

Dacă voiți ca »Ardeleana« să nu fie scutită prin exarëndarea — așa pe sub mână, vi-se impune datorința a convoca urgent o adunare gen. extraordinară, ori a propune tribunalului, din motivele știute, cassarea adunării trecute, și a repara ce ați stricat.

Dr. Aurel Munteanu.

NOUȚĂȚI

Comitele suprem în Orăștie. În 24 l. c. s'a prezentat în Orăștie în afaceri oficioase comitele suprem contele Bethlen Miklós, însoțit de directorul de finance Andersen, inspectorul de matricule Barsay, președintele sedrii orfanale Simion și comptabilul comitatens Pits. Au scontrat cu o premeditată bunăvoință toate ramurile administrative dela magistrat. Astfel fiind, se zice, că s'au aflat toate, dar' toate în deplină ordine. Suntem siliți a crede.

Necrolog. Primim următorul anunț funebrel: Lucia Bologa născ. Pușcariu în numele său, al fiului Lucian și al numeroaselor sale rudeni, face cunoscută trecerea din viață a iubitului ei soț Valerie Petru Bologa, director al filialei »Albina« din Brașov, care după grele suferințe astăzi la 10¹/₂ ore a. m., în etate de 45 ani, și în al 11-lea an al căsătoriei și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului. Rămășițele pământești se vor transporta spre vecinică odihnă, Joi în 25 Maiu n. la orele 4 p. m. din casa rece a cimiterului bisericii gr.-or. din Groaveri. Fie-i țărina ușoară!

Ear' din parte filialei ni-s'a trimis următorul: Filiala din Brașov a institutului de credit și economii »Albina«, din Sibiu, cu adencă durere aduce la cunoștiința tuturor amicilor și cunoscuților încetarea din viață a valorosului și zelosului ei diriginte Valerie P. Bologa, întâmplată, după lungi și grele suferințe, astăzi la orele 10¹/₂ a. m. Rămășițele pământești ale defunctului se vor ridica din casa rece a bisericii române gr.-or. din Groaveri și se vor depune spre vecinică odihnă în cimiterul acestei biserici Joi în 25 Maiu n. la orele 4 d. a. Fie-i țărina ușoară și memoria binecuvântată!

Brașov, 23 Maiu n. 1899.

O nouă nuvelă a Carmen Silvei. Ziarele de dincolo ne aduc următoarea știre: M. S. Regina a binevoit să invite Joi, săptămâna trecută la orele 4 d. a. m. la Palat, pe d-nii Ollănescu-Ascanio, N. Petrașcu și George Coșbuc și să le cetească o lucrare înedită, în care se povestește sub formă de nuvelă un episod foarte mișcător din istoria *Resboinului Independenței*. Lectura, urmată de câteva bucăți executate pe vioară de Marteau, s'a continuat până către orele 8. Povestirea Reginei a impresionat foarte mult pe ascultători. Ea va fi publicată în revista »Literatură și artă română«.

Curs de lăptărit se deschide în Sârvăr de către ministerul reg. ung. de agricultură, la care pot lua parte 20 de învățători poporali. Cursul va avea loc din 9 Iulie până în 5 August n. a. c. Cei cari vor fi primiți vor fi ajutamați cu 50 fl. pentru spesele necesare. Pețițiile, la cari nu sunt de lipsă și alte documente, decât chiar numai etatea petentului și însemnarea că propune el în școala de repetiție, trebuie așternute la inspectoratul de școale din comitatul Hunedoarei, în Deva.

Introducerea luminei electrice în orașul nostru, înaintează repede. Zilele acestea se începe cu așezarea stilpilor necesari. Locurile pentru transformatori, încă sunt deja numite și vor fi 11. Se speră că până în Sept. lucrările vor fi terminate. Cei-ce doresc a-și introduce lumina electrică în case sau ateliere capătă deslușiri mai deaproape în cancelaria dlui Rudolf Kaess, strada tirgului.

Pro memoria. La fondul de premii »Catița Feier«, înființat la gimnaziul din Brad, din incidentul repozării regretatului

medic Dr. Absolon Feier, au depus domniile Aron Feier, I. German, Vasile Boneu și Ioan Șerban, suma de 30 fl.

Dela oficiul postal din loc primim știrea, că cu prima lunie începând, cei-ce primesc bani cu mandate postale, nu vor mai fi siliți a merge la poșta pentru a-și ridica banii, ci de aci înainte vor primi banii prin factorii postali la locu'nța proprie, având să plătească o taxă de 2 cruceri. La cas, că oare-care primește deodată mai mult de 5 asemnate, acela în loc ca să plătească de fiecare 2 cr., primește o conșignație, pentru care plătește 10 cr. Dela această taxă sunt scutite numai oficiile de stat.

Nenorocire. Din Vaidei ni-se scrie: Mercuri în 17 Maiu n. s'a descărcat asupra dealurilor de către Romoșel o ploaie teribilă, încât a crescut valea Vaideiului, care curge tocmai prin mijlocul comunei, așa de mult, de a luat în valuri și pe o copilă de 3 ani, care din întâmplare se juca în apropierea vălii. Cadavrul fetișoarei a fost aruncat pe mal după încetarea ploii. Rugăm pe părinți a îngrijii mai bine de copii lor.

Societatea pentru fond de teatru român, care anul acesta avea să-și țină adunarea generală în Abrud, nu se va putea înfrunți acolo, din cauză că moartea regretatului fruntaș al Munților-Apuseni Alexandru Filip a doborât în doliu mai multe familii și astfel succesul petrecerilor sociale, cari s'ar arangia din incidentul adunării generale, n'ar putea fi complet și la nivelul dorit de ospitalitatea și de zelul național al confrător nostri din acele părți. Acum comitetul Societății se va adresa aiurea spre a se putea ținea adunarea generală; rămânând ca în anul viitor aceea să se întrunească la Abiud.

Academia română aduce mulțumitele sale părintelui Vasile Mangra din Arad, care a dăruit Academiei patru volume de manuscrise bisericești.

Nou fișpan. Vicișpanul comitatului nostru, dl Hollaki Arthur, va fi numit de fișpan al comitatului Odorheiui, în locul contelui Hal-ler János, care și-a dat demisia.

Notar al comunei Vinerea, a fost ales Vineri în săptămâna trecută, dl Ginzel Lajos.

Noua organizație a medicilor militari. În cercurile militare, după-cum scriu foile din Viena, se vorbește că de curând s'a luat în vedere corpul ofiteresc de medici și reforma serviciului sanitar așa chip, că medicii militari vor deveni oficeri sanitari și trupele sanitare vor fi sub conducerea lor. Reforma aceasta așa o introduc, că comanda trupelor sanitare și dreptul de pedeapsă se va încredința cercului de activitate a conducătorilor de spita'e și medicii împreună vor fi comandanții lor.

De trei-ori rușine! Fiind Joi în 18 l. c. alegerea a doi primari în Geagiu, poporul de-ocolo, a servit un lucru foarte de condamnate. Au ales anume 2 Jidani. În Geagiu-Sumeni pe *Rosengärten Armin*, ear' în Geagiu-Joseni pe *Mahler David*. De altcum nu e așa de mirat. Dacă preotul Dani'l Pop extrădă căpți de botez în limba maghiară, de ce să nu aleagă și ei primari de Jidani. Sunt consecuenți, nu-i vorbă!

Teatru în Hațeg. La 6 Maiu a. c. s'a arangiat în Hațeg în hotelul »Mielul de aur« o reprezentațiune teatrală împreună cu joc. S'a jucat piesa: »O căsătorie în lumea mare«, comedie în 2 acte de G. Ventură. Piesa e foarte instructivă și multă învățătură putem trage din ea: iubire de neam, cruțarea aversei, ocolirea împrumuturilor și jocul de cărți, să ne ferim de jidani și mai presus constanța sau sinceritatea ce trebuie să existe între soții de căsătorie, sinceritatea și fidelitatea muerei e un fir roșu ce caracterizează piesa. Reprezentarea a fost foarte bine succesă, toți actorii și-au cunoscut rolurile, ca niște adevărați artiști. Succesul a fost strălucit, dovadă au fost aplausele prelungite ale publicului present. Spațioasa sală a fost îndesuită de public, din a căror fețe, chiar și de pe a străinilor se putea ceti că teatrul român e frumos și atrăgător, dar de astădată a fost fermecător. Onoare și mulțumită celor cari ne-au cauzat această sară încântătoare. După teatru a urmat jec până în zorile zilei.

Alegere de notar. În vara trecută s'a ales în Ruș de notar un jidan din grația Măriei Sale dlui fisolgăbiru Piets Sandor. Înainte de a să excrie concursul se știa deja cari vor fi cei 2 candidați pe lângă favoritul dlui fisolgăbiru. Intocmai așa s'a și întâmplat. Acum asemenea fiind a să întregi postul de notar cerc. în Sântămăria-Orlei în locul silit pensionatului Ioan Cornea, se știe încă

înainte de excrierea concursului, că la alegerea din 30 Maiu, cine au să fie candidați (între cari și un român) cari să se retragă și să rămână Torna Samuel, favoritul dlui fisolgăbiru. Astfel de combinațiuni deroagă secreturile șoviniste ale dlui fisolgăbiru. De altcum să fie sănătoasă administrăția ungurească, numai ne doare de nedreptățile ce ni-să fac.

Di preot gr.-cat. Teodor Ionașcu din Vâlcelele-bune în săptămâna trecută au fost citat la oficiul pretorial d'n Hațeg pentru a fi ascultat ca agitator.

Moarte. Din Petroșeni ni-se scrie: *Dumilău Busduga*, cantor și epitrop al Il-lea la biserica noastră gr.-or. din Petroșeni, după o boală grea și îndelungată de aproape 3 luni, în 3/15 Maiu la 6 ore a trecut la cele vecinice, lăsând în doliu adânc și neconsolabil pe iubita sa soție cu o fetiță și pe mama sa bătrână și neputincioasă. Moartea sa a întristat adânc și pe locuitorii comunei noastre bisericești întregi, la care răposatul a servit cu multă abnegațiune și dragoste adevărat creștinească din frageda lui copilărie. Prin purtarea lui exemplară și-a câștigat iubirea generală, nu numai a tuturor locuitorilor din loc ci și din comunele vecine, dovadă despre aceasta a fost participarea unui public foarte numeros din toate clasele societății din loc și jur, la înmormântarea lui întâmplată Joi în 6/18 Maiu a. c. Incheiu cu adausul foarte regretabil, că învățătorul nostru Ioan Sirbu, care a știut se delecteze publicul din Petroșeni și Lupeni în decursul anului, cu 4—5 concerte lumești, pentru înmormântarea acestui vrednic bărbat, care a servit cu credință timp de 15 ani bisericii și comunei bisericești, nu a aflat cu cale a face nici o pregătire cu coriștii sei, ceea-ce cu dept cuvânt a așteptat publicul și în deosebi poporul nostru din a căru sudoare trăește, și răposatul cantor ar fi meritat a i-se face această ultima onoare. Fie-i răposatului țărina ușoară și memoria binecuvântată; ear' învățătorului să-i servească de îndreptar pe viitor.

Domniile abonați ai »Revistei Orăștiei« cari nu ni-au trimis încă prețul de abonament pe întâia treime a anului de față, sunt rugați a ni-l trimite în grabă, — asemenea domniile a căror abonament a căzut cu 1 Maiu, să binevoiască a-și renou abonamentul.

POSTA REDACȚIEI.

Dlul M. V. în V. Mai trimite câte ceva din când în când.

Lui Decabal. În nrul viitor.

Lita. Ține-te copile, că o pornit moara.

Dlul Petru Cursan în Joseni. Am primit suma de 2 fl. pentru abonament.

Dlul Stoica. După-cum vezi s'a publicat. Mai trimite.

Câmpul Pâinii. Adevărat că bine ar fi, dacă toț am fi una, dar', durere, ne-am cam împrăștiat.

... N'a fost prea târziu. Tocmai la timp. Odată cu celelalte așteptăm și roadele dlui — Sabin. Salutări.

Răspuns

la răsunețul cu cuincuenalele învățătoarești.

Stimate Domnule Redactor!

Constrîns de datorința ce mi-o impun drepturile, onoarea și reputațiunea învățătorului român, cu tot respectul Vă rog să binevoiți a publica în coloanele prețuitei »Revistei« răspunsul de mai jos la atacul dlui Delta din Nr. 15.

În Nr. 9 și 10 am arătat, pe larg, cu dovezi neresturnabile, cât este de periculoasă propunerea dlui Delta publicată în Nr. 4 referitoare la abdicarea învățătorilor nostri dela cuincuenalul de 50 fl., basându-se pe părerea individuală, că și așa salariul de 300 fl. este prea mare.

Am arătat scăderile ce ar îndura învățătorimea noastră, în cazul acesta precum și pericolul ce ar amenința școala noastră.

La combaterea acestei propuneri nu mă am abătut din calea adevărului și a dreptății. Și cine numai a cetit întimpinarea mea, mi-a dat dreptul, pentru-că dela început până în fine am fost condus de cele mai bune convingeri, pentru scopul emancipării noastre, dar' spre mirare, corespondentul D-voastre numit »Delta« îndrăznește din nou în Nr. 15 și încă cu insistență a-și susținea propunerea, deși la apariție, după-cum ne dă a crede, din rîndurile sale s'ar lăpăda de ea.

D-sa fără-ca să răstoarne adevărul aserțiunilor mele vorbind, ca de pe călare, aruncă și împrășcă, în toți căpți nu împărtășesc părerile sale, cu niște expresiuni, proprii d-sale, ce ne silesc a usa chiar de expresiunea d-sale, adecă de învățatul Humbold care zice: »Stilul e omul și omul e stilul și a conclud: dela un om cult stil fin poți aștepta.«

Nu-mi plac polemiile, cu atât mai puțin cele jurnalistice, îmi place însă să vedd triumfând adevărul și dreptatea. Basat pe acestea observând punctul de mănecare greșit al dlui »Delta«, mă vedd silit a călători încă odată cu d-sa în mijlocul poporului, pentru a mai vorbi odată despre școală și învățătorul român, dar numai pe scurt, căci spațiul nu ne conde și mai mult să nu dăm ansă străinilor să judece, că disputăm o cestiune ce în interesul culturii noastre naționale, n'ar trebui atinsă de loc.

Când dl Delta a pășit cu propunerea sa în publicitate în coloanele acestei »Reviste«, a dat ansă străinilor să judece că poziția noastră, inferioară celorlalte popoare conlocuitoare, și cu deosebire stăpânitorilor zilei, provine din neinteresarea noastră de cauza școlară. Prin urmare desgolirea din nr. 4 și 15, care caracterizează intențiunea degradării și dejosirii învățătorului român, este un testimoniu de paupertate, ca să nu-i zic pecat național.

Ne mângâem însă că această propunere, atâră de autor, nu o susține nimenea, pentru-că oamenii noștri competenți în de ale școlaei, sunt conduși de spiritul timpului, de interesul de a ne vedea neamul luminat; ear' aceasta pe basa: »numai școala ne poate lumina și numai acel tesaur ne poate salva vieța, starea, averea, datinele și moravurile străbune«.

Aceasta este concretizată învățătorului! Eată dar', mare este răspunderea și grea este misiunea unui învățător!

Școala a ridicat toate popoarele, și cu cât un popor a pus mai mare pond pe școală, cu atât acela s'a avântat mai mult în arte, știință și cultură.

Numai școlaei îi datorăm și noi emanciparea noastră națională, pentru-că progresul ce l'am făcut dela epoca renașterii noastre se ascrie școlaei și învățătorilor noștri, cari conform timpului și împrejurărilor și-au împlinit chemarea cu conștiințositate.

Trebue deci să ne inspirăm dela bărbaiții noștri luminați și dela eroii naționali, cari ne-au spus, că »o națiune numai atunci poate progresa și numai atunci se poate mândri, când are învățători bravi și bine cualificați«.

Știute sunt fazele prin cari a trecut această clasă de oameni și cu ea întreagă națiunea noastră.

Dascălul az, buche, vede e drept, că avea un salariu în număr foarte neînsemnat, dar' în comparațiune cu activitatea sa era aproape la cel de azi, când timpurile s'au schimbat și cu ele împrejurările cu oamenii, pentru-că el nu trăia din dascălie, și dascălia era numai o ocupațiune laterală, după plac și după voie, va să zică dascălia până aproape la anul 1860 la noi a fost numai o catihetică sau mai bine zis un oficiu onorific și de a să putea elibera de miliție.

Aveau apoi și ei greutățile provenite din grandamonia preoților, fiind desconsiderați și priviți de un element dejosit, pentru-că dascălul atârna dela grația preotului, ear' soția lui a preotesei. Despre aceasta să și cântă:

„Dascăliță jupâneasă
Vin de spală hele vase
Și tu dascăle jupân
Hai de strânger al meu fân“. etc. etc.

Din expunerea aceasta să poate vedea, cât a fost de desconsiderat și desonorat, din care o dosă bunicică a rămas și pentru timpurile noastre; dar' cu toate-că dascălul s'a ocupat puțin cu instrucțiunea și educațiunea, ori că avea puțină pregătire, totuși cu mulțămită trebură să ne exprimăm față de ei, pentru-că ne-au asigurat progrese.

Eată dar' că progresul, de care ne-a învrednicit dascălul az, buche, au să-l continueze cei crescuți anume cu pregătiri de specialiști, după alt program și metod.

Astfel pe lângă toată nerecunoașterea dlui Delta, dascălul az buche a dispărut de mult și locul lui l'a luat »învățătorul«.

Învățătorul de azi, provăzut cu cualificațiunea recerută, dedicându-se acestei cariere frumoasă dar' spinoasă, să sacrifică pentru generațiunea concretizată conducerii și instrucțiunii lui. Eată dar' cât e de grea chemarea

învățătorului de azi, a cărui îmbrăcăminte, trau și inteligență au să-l denunțe de învățător modern, prin ce apoi să deosebește de dascălul jupân.

Învățătorul de astăzi numit »lumina lumii«, fie chiar și cu pregătire mai puțină, dar' cu atragere și iubire, are să petreacă zilnic de dimineața până seara în mijlocul copiilor, între păreții școlaei. El are să predece toate disciplinele, să vorbească în continuu, încât plămânile lui, din cauza mulței vorbiri, în aerul corupt, în o sală poate necorespunzătoare îl fac necapabil chiar și de respirare.

Afară de toate acestea are să și spargă peptul cu propunerea disciplinelor în două limbi. Cât timp, câtă vorbă și câtă osteneală să recere la aceasta! Cercăți să vă convingeți, căci școala e proba cea mai bună. Din școală cu fața palidă, cu plămânile scibite de multă vorbire, pline de praf și aer corupt să reîntoarce la locuința sa, flămând și obosit corporalmente și spiritualmente, încât abia poate sta pe picioare.

Familia sa, care știe D-zeu cum trăește, în miserie, neajunsuri și altele ce îi înegrește vieța, abia poate să-i prepare câteva momente de recreare.

Afară de școală și afară de neajunsurile familiare are a suferi și a să lupta cu interpretarea greșită a poporului, cu atacurile și pretensiunile popei, curatorilor și a altor gură mare din comună precum și cu alte multe necasuri ce-i amărăsc vieța.

Și ce e recompensa ostenelelor și a sacrificiilor sale?

Ai sei îl desconsideră, străinii îl batjocuresc, onoare excepțiunilor! Iar drept plată, deși i-să asemnează salariul de 300 fl., din acea însă trebură să împărțască mai cu popa, mai cu alții din comună, pentru-ce în schimb e huiduit și șicanat când de unul, când de altul.

După toate acestea vieța adevăratului învățător este un lanț de chinuri și sacrificii pentru neamul său, ca să-l lumineze, să-i deschidă ochiul inimii spre calea adevărului.

Și apoi nu e aceasta băgia! Va zice dl Delta că mai lipsește ceva! 'a, 25 de bate.)

Eată dar' pentru ce am susț în întimpinarea mea din Nr. 9 și 10 ostenelele învățătorului nici a miia parte nu sunt răplătite. (Va urma.)

Bibliografie.

A apărut: *Conferențele învățătoarești din Arhidieceasa ortodoxă română a Transilvaniei*, ținute în 18/30 și 19/31 August 1898. Publicate de comisarii consistoriali. Sibiu, tiparul tipografiei arhidiececane, 1899. Format 8° XI + 212 pagini.

Cuprinde rapoarte detaliate despre conferențele ținute în cele 12 cercuri din arhidieceasă. Apoi ca acluse trei disertații: A.) Istoricul treptelor formale, respective metode, ale învățământului; B.) Istoria naturală în școala populară; C.) Remunerațiunile și pedepsele în școală.

Acest op este un important comunicat despre conferențele învățătoarești și nu ne îndoim, că învățătorii noștri vor ceti cu folos această broșură.

Din „Biblioteca Noastră“ a apărut Nr. 23—26 și conține: „Din istoria Banatului Severin“ de P. Drăgălina. Partea I. Cu harta districtelor valache. Prețul acestei broșure e 56 cr., ear' pentru învățători 45 cr.

„Floare Albastră“, revistă literară săptămânală. Redacția și administrația: Pașagiul Vilacur Nr. 2, București. Nr. 31 are următorul sumar: Lebăda (poesie) de N. Mihaiescu. — Goană de I. Adam. — Apus (poesie) de Maria Popescu. — Nenorocită (schită) de C. Sandu. — In vilegiatură de Stans. — Ideal (poesie) de D. Nanu. — Din notele unui pribeag de Wladislaw Ramură. — Liliac (poesie) C. Scutaru. — Iubire (nuvelă) A. Micu. — Folklor * * * — Pagini alese, Spicuiuri, Ecouri literare etc.

Pentru redacție responsabili: Petru P. Barițiu.

Szám 501—1899.

(525) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMEŒY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróóság 1897. évi 1767 számú végzése következtében Dr. Moldován Silvius helybeli ügyvéd által képviselt vajdei községén javára Bogdaneszk George romoszi lakos ellen 91 frt 01 kr. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 350 frtra becsült lóvak és hintóból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a fenti kir. bíróságok V. I. 157/2 1899. számú végzése folytán 91 frt tőkekövetelés, ennek 1896 évi 27/X. hó napjától járó 5% kamatai és eddig összesen 37 frt 61 kr. bíróilag már megállapított költségek erejéig Romoszon adós lakásán leendő eszközésére 1899. évi június hó 3-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adadni.

Kelt Szászvároson, 1899. évi május hó 17. napján.

Rácz Árpád,
kir. jbr. végrehajtó.

Szám 288—1899 kir. végh.

(526) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMEŒY

Alulírott kir. bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. és 120. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szászvárosi kir. járásbíróóságnak 2344/1898. polg. sz. végzése folytán Dr. Böck Arnold nagyszzebeni ügyvéd által képviselt Braunn Ignác budapesti czég, valamint a többi alap és telülfoglaltatók javára Hirsch Izidor és társa kudsiri lakosok elleni hátralék 11 frt 89 kr. tőke, 111 frt 89 kr. után 1899. márczius 9-től 1899. évi május hó 2-ik és 11 frt 89 kr. után 1899. május hó 3-tól járó 5% kamatai, 33 frt 50 kr. eddigi és 3 frt 60 kr. árverés kitűzetési költségek erejéig bíróilag le és felülfolaltó 500 frtra becsült teljesen felszerelt szikvizgyár, üvegek és gyapatból álló ingóságok nyilvános bírói árverésen elfognak adadni.

Mely árverésnek a szászvárosi kir. járásbíróóságnak 1899. évi V. I. 27/3 sz. végzése folytán leendő eszközésére a helyszinén vagyis Kudsir községébe adósok lakására 1899. évi május hó 29-ik napjának délelőtti 10 órája tűzetik ki határidőül, a midőn is a fenntebb jelzett ingok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében csakis készpénz mellett esetleg becsáron alul is elfognak adadni, a befolyandó vételér pedig bírói letétbe fog helyezteni.

Kelt Szászvároson, 1899. évi május hó 4-én.

Rácz Árpád,
kir. bir. végrehajtó.

Szám 127—1899.

(527) 1—1

ÁRVERÉSI HIRDETMEŒY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyszzebeni kir. törvény-

szék 1898. évi 5413 számú végzése következtében Dr. Ruszu Oktáv n.-szebeni ügyvéd által képviselt »Albina« nagyszzebeni tak. és hit. intézet javára Stanesany Albert és Robotin Péterné ellen 137 frt s jár. erejéig 1898. évi deczember hó 10-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján felülfoglalt és 340 frtra becsült házi butorokból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek az algyógyi kir. bíróság V. 226/1 1898. számú végzése folytán 137 frt tőkekövetelés, ennek 1897. évi deczember hó 28. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 35 frt 88 kr. bíróilag már megállapított költségek erejéig Kis Almáson Robotin Péterné házában leendő eszközésére 1899. évi május hó 31. napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatalnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adadni.

Kelt Algyógyon, 1899. évi május hó 20. napján.

Schuster Vilmos,
kir. bir. végrehajtó.

Stefan L. Honisch

fotograf ces. și reg. de curte și membru al academieii de artă italiană în

☆ ARAD. ☆

Am onoare a aduce mult on. public din loc și giur la cunoștință, că în casele d-lui comerciant M. G. Zobel (otelul »Coroana Ungară«) mi-am arangiat

ATELIERUL DE FOTOGRAFIE

în care fără considerare la eventualitățile timpului, totdeauna pot fotografia.

Fotografiile se vor lucra artistic în atelierul meu din Arad.

Totodată îmi permit a atrage atențiunea mult onoratului public la posele expuse lângă prăvălia d-lui M. G. Zobel.

Deoare-ce numai puțin timp am să petrec în Orăștie, rugând spriginul mult onoratului public, subsemnez

cu toată stima

Stefan L. Honisch,

fotograf de curte
și membru al acad. de artă.

(523) 2—3

ACȚII DE VÂNDUT!

Subscrisul posed 25 acții de-ale institutului de credit și econ. »Ardeleana« în Orăștie, pe cari sunt decis a le vinde cu 80 fl. pro acție.

Doritorii de a le cumpăra, să se adreseze la

Ioan Marian

proprietar (Orăștie)
Str. Romoșelului nr. 18.

(528) 1—1

Intreprinzător român!

Subscrisul aduc la cunoștința P. T. publicului din loc și jur, că întreprind ori-ce lucrare ce se ține de lemnărit și zidărit, precum: edificii mai mici, partere, scoale, și întocmesc totodată și planurile recerute.

Toate aceste lucrări le săvârșesc pe lângă prețuri foarte moderate.

Ca fiind un nou începător, rog on. public și îndeosebi on. comitete bisericești și școlare să binevoiască a mă sprigini, promițând a le face lucru solid, bun și trainic.

Cu deosebită stimă

Ioan Părau,

intreprinzător în Orăștie (Szászváros).

(529) 1—6